

การประเมินปริมาณการใช้แบบจำลองชิปในการประเมินโครงการการศึกษา

นายเนติ เจดยวาเรศ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-655-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**META EVALUATION OF UTILIZATION OF THE CIPP MODEL
IN EDUCATIONAL PROJECT EVALUATION**

MR. NETI CHALAYWARES

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Measurement and Evaluation

Department of Educational Research

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-655-8

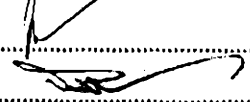
เนติ เฉลยวาเรศ : การประเมินอภิมานการใช้แบบจำลองซิปในการประเมินโครงการการศึกษา
(META EVALUATION OF UTILIZATION OF THE CIPP MODEL IN EDUCATION
PROJECT EVALUATION) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 133 หน้า.
ISBN 974-331-655-8.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์รูปแบบการนำแบบจำลองซิปมาใช้ในการประเมิน
กลุ่มประชากรคือวิทยานิพนธ์และผู้ทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษาที่ใช้แบบจำลองซิปในการ
ประเมินจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัย
เกริก มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัยคือแบบประเมินและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ วิเคราะห์เนื้อหา ค่าสถิติ
พื้นฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนและวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยโปรแกรม SPSS/PC+

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการนำแบบจำลองซิปมาใช้ในการประเมินพบว่า มีทั้งหมด 5 รูปแบบ
รูปแบบที่นิยมใช้มากที่สุด (73.90) ได้แก่ การใช้แบบจำลองซิปประเมินขณะที่โครงการกำลังดำเนินอยู่
จนกระทั่งโครงการสิ้นสุดโดยประเมินสภาวะแวดล้อมและปัจจัยเบื้องต้นย้อนหลังแล้วจึงประเมิน
กระบวนการและผลผลิต แต่ผลการประเมินแต่ละส่วนไม่มีผลต่อการตัดสินใจดำเนินการในขั้นต่อมา
ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจ ผู้ประเมินส่วนใหญ่ไม่ได้นำผลการประเมินเสนอผู้บริหาร
ในการตัดสินใจทั้งระหว่างดำเนินโครงการและสิ้นสุดโครงการ คุณภาพงานประเมินโดยใช้แบบจำลองซิป
โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดี งานประเมินที่ใช้รูปแบบจำลองซิปต่างกันมีคุณภาพงานประเมินแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า ปัจจัยรูปแบบการนำแบบจำลองซิปไปใช้ในประเมิน
สามารถทำนายคุณภาพงานประเมินได้อย่างมีนัยสำคัญซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ
24.90

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ..... การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

3970862827: MAJOR EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION
KEY WORD: META EVALUATION / CIPP MODEL / PROJECT EVALUATION

NETI CHALAYWARES : META EVALUATION OF UTILIZATION OF THE CIPP MODEL
IN EDUCATIONAL PROJECT EVALUATION. THESIS ADVISOR : PROF. SOMWUNG
PITIYANUWAT, Ph.D. 133 pp. ISBN 974-331-655-8.

Purposes of this research were to analyze the pattern of the CIPP model utilization, to conduct meta evaluation of the CIPP model utilization in educational project evaluation and to study the factors affecting the quality of the evaluation. The research population consisted of 46 theses using the CIPP model from Chulalongkorn University, Srinakarinwirot University, Chiang Mai University, Khon Kaen University, Naresuan University, Silpakorn University, Mahidol University, Krirk University, Ramkhamhaeng University and King Mongkut's Institute of Technology, North Bangkok. The evaluation form and structured interview schedule were employed to collect data. Content analysis, descriptive statistics, analysis of variance, and multiple regression analysis were applied for analyzing data through SPSS / PC+.

It was found that 5 patterns of the CIPP model were applied for the educational project evaluation. The most popular pattern (73.90%) was the application of the CIPP model for ongoing project with the retrospective evaluation of context and input. Most of evaluators did not present their evaluation result to administrators for decision making about the project management. The quality of the evaluation using the CIPP model was fairly good and varied from the patterns of the CIPP application model in evaluation.

By multiple regression analysis, 24.90 percent of the variance of quality of project evaluation was accounted by the pattern of the CIPP utilization model.

ภาควิชา..... ศึกษาศาสตร์.....

สาขาวิชา..... การวัดและประเมินผลการศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2541.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะ ดูแลเอาใจใส่ รวมทั้งให้ประสบการณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ด้านประเมินด้วยดีเสมอมาทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัย โดยเฉพาะอาจารย์ท่านอง เจริญรูป และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการจำเนียร เหล่าเขตรกิจที่ให้โอกาสในการลาศึกษาต่อและขอขอบคุณอาจารย์วิโรจน์ วันจันทร์ อาจารย์จิรภา จักรทอง ที่ต้องรับภาระงานสอนแทนผู้วิจัยด้วยความเต็มใจยิ่ง

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องนิสิตทุกท่าน โดยเฉพาะคุณอาภรณ์ แสงรัศมี คุณช่อทิพย์ ทินบัว คุณนิตยา โอบอ้อม คุณกฤติยา ศรีศิลป์กุล คุณสุดนิสา พูลศิริและคุณพงษ์ศักดิ์ พลเยี่ยม ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ด้วยดีเสมอมา และที่ขาดเสียมิได้คือ บัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาเอื้อเฟื้อทุนวิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อประเสริฐ คุณแม่ฉลวยอันเป็นที่รักยิ่ง รวมทั้งขอขอบคุณพี่ๆ น้องๆ คือ คุณศิริพร คุณสมควร คุณเผื่องพรรณ และคุณเป็ทมา เฉลยวาเรศ ที่ให้ความรัก ความห่วงใย ให้กำลังใจและสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

สถาบันวิทยบริการ เนติ เฉลยวาเรศ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	11
ตอนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมิน.....	11
1.1 ความหมายของการประเมิน.....	11
1.2 ประวัติและพัฒนาการของการประเมิน.....	12
1.3 ความสำคัญของการประเมิน.....	16
1.4 คุณลักษณะของการประเมินที่ดี.....	17
ตอนที่ 2 มโนทัศน์เกี่ยวกับแบบจำลองชิป.....	18
ตอนที่ 3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินอภิमान.....	21
3.1 ความหมายของการประเมินอภิमान.....	21
3.2 บทบาทของการประเมินอภิमान.....	22
3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินอภิमान.....	24
3.4 มาตรฐานของการประเมิน.....	29
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	35
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของวิทยานิพนธ์และผู้ทำ วิทยานิพนธ์.....	51
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบและเหตุผลที่ใช้แบบจำลองชิปใน การประเมินโครงการ/หลักสูตร.....	56
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของงานประเมินที่ใช้แบบจำลอง ชิปในการประเมินโครงการ/หลักสูตร.....	68
3.1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของงานประเมินที่ใช้แบบ จำลองชิปในการประเมินโครงการ/หลักสูตรแยกตาม เกณฑ์มาตรฐาน.....	68
3.2 การแจกแจงคะแนนการประเมินแยกตามเกณฑ์ มาตรฐาน.....	73
3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายด้านตามเกณฑ์ มาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตามเกณฑ์ มาตรฐานของคณะกรรมการการประเมินทางการศึกษา และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนคุณภาพ งานประเมินโดยรวม.....	74
3.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ใน การศึกษาคุณภาพของงานประเมิน และผลการ วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อทำนายคุณภาพงาน ประเมินที่ใช้แบบจำลองชิปในการประเมินโครงการ ทางการศึกษา.....	77
บทที่ 5 การสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ.....	79
สรุปผลการวิจัย.....	80
การอภิปรายผลการวิจัย.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	83
รายการอ้างอิง.....	85
ภาคผนวก.....	88
ประวัติผู้วิจัย.....	133

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงวิธีดำเนินการในการประเมินอภิमान.....	27
2	โครงสร้างตัวแปรและแนวคำถามในแบบประเมินที่ใช้ในการประเมิน.....	45
3	จำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ที่ใช้แบบจำลองชิปในการประเมินโครงการ/หลักสูตรตามข้อมูลทั่วไปของวิทยานิพนธ์.....	51
4	ข้อมูลทั่วไปของวิทยานิพนธ์จำแนกตามสาขา.....	55
5	การวิเคราะห์รูปแบบการนำแบบจำลองชิปมาใช้เมื่อนำรูปแบบมา รวมกัน.....	58
6	เหตุผลที่ใช้แบบจำลองชิปในงานประเมินของผู้ประเมินจำแนกตามรูปแบบ.....	58
7	เงื่อนไขในการใช้แบบจำลองชิปตามความเข้าใจของผู้ประเมิน.....	60
8	ลักษณะที่ประเมินในด้านสภาวะแวดล้อมที่ใช้แบบจำลองชิปจำแนกตามรูปแบบ.....	61
9	ลักษณะที่ประเมินในด้านปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้แบบจำลองชิปจำแนกตามรูปแบบ.....	63
10	ลักษณะที่ประเมินในด้านกระบวนการที่ใช้แบบจำลองชิปจำแนกตามรูปแบบ.....	64
11	ลักษณะที่ประเมินในด้านผลผลิตที่ใช้แบบจำลองชิปจำแนกตามรูปแบบ.....	66
12	คุณภาพงานประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์.....	68
13	คุณภาพงานประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานด้านความเป็นไปได้.....	69
14	คุณภาพงานประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานด้านความเหมาะสม.....	70
15	คุณภาพงานประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานด้านความถูกต้อง.....	71
16	คุณภาพงานประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานด้านภาพงานประเมินเฉพาะ.....	72
17	การแจกแจงคะแนนงานประเมินของเกณฑ์มาตรฐานเป็นรายด้าน	73
18	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณภาพงานประเมินรายด้านตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพงานประเมิน.....	75
19	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณภาพงานประเมินรายด้านตามเกณฑ์มาตรฐานด้านต่าง ๆ.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคุณภาพงานประเมิน.....	77
21	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อทำนายคุณภาพงานประเมินที่ใช้แบบจำลองซิปในการประเมินโครงการการศึกษา.....	78

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจแบบจำลองชิป	2
2	ผังไหลของบทบาทการประเมินโดยแบบจำลองชิปในระบบการปรับปรุงงาน.....	4
3	การใช้แบบจำลองชิปกับแนวทางการตัดสินใจ.....	19
4	การแตกสาขาการประเมินอภิมาน.....	26
5	เกณฑ์การประเมินคุณภาพของการประเมิน.....	28

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย